

полегшуватиме роботу персоналу з Пам'яткою.

Перевагою Пам'ятки над звичайним інструктажем є прискорення пошуку об'єктивних причин нещасного випадку чи професійного захворювання, що сталися, під час розслідування. У потерпілого при виконанні роботи повинна бути при собі Пам'ятка, яку потім вилучають, аналізують і підшивають до матеріалів розслідування нещасного випадку.

РОЗВИТОК ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СКЛАДНИКА ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Шовкова Анна Олександрівна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті висвітлено поняття інноваційна культура, здоров'язбережувальне освітнє середовище, проаналізовано підходи до здоров'язбережувального складника інноваційної культури. Висвітлено роль здоров'язбережувального складника інноваційної культури як важливої умови успішної реалізації нововведень.

Ключові слова: здоров'я, здоров'язбережувальний аспект, інноваційна культура, заклади професійної освіти.

Актуальність. Загострення територіальних, технологічних та гуманітарних проблем створюють в усьому світі попит на фахівців з високим рівнем інноваційної культури. Перед освітою постає завдання підготовки професіоналів здатних проектувати нові види діяльності та змінювати існуючі галузі, техніку та технології відповідно до вимог часу. Суспільство потребує викладачів, готових до змін в умовах глобальної конкуренції, постійного виникнення нових технологій та геополітичної невизначеності. Ефективність запроваджених нововведень можливе лише за умови використання відповідних знань, умінь, навичок, здатності їх здоров'язбережувального застосування, доречності обраних заходів та високої вмотивованості діяльності. На тлі означених тенденцій розвиток здоров'язбережувального складника інноваційної культури набуває особливої актуальності.

З указаної проблеми існує значна кількість публікацій. Такі науковці як В. Андрущенко, М. Безруких, М. Кудрявцева, Л. Сущенко присвятили свої роботи вивченню питання здоров'я та формування навичок здорового способу життя. О. Антонова, О. Білик, В. Радкевич, Г. Романова дослідили теоретичні основи формування культури здоров'я як складової освітнього процесу. Дослідження у галузі підготовки педагогів до реалізації здоров'язбережувальної діяльності належать Н. Абаскаловій, О. Алексєєвій, О. Бутаковій, Н. Синягіній, Г. Мещеряковій та І. Ніколаєвій.

Отже, наявна значна кількість наукових праць присвячених здоров'язбережувальній компетентності та формуванню здорового способу життя молоді. Водночас відсутній комплексний аналіз розвитку здоров'язбережувального складника інноваційної культури у майбутніх викладачів закладів професійної освіти.

Метою публікації є теоретико-методологічне обґрунтування розвитку здоров'язбережувального складника інноваційної культури у майбутніх викладачів закладів професійної освіти.

Інноваційна культура викладача передбачає організацію якісно нового рівня освітнього процесу завдяки використанню новітніх технологій, методів, засобів та форм навчання. Важливо щоб створене освітнє середовище мало здоров'язбережувальний характер.

Здоров'язбереження в контексті освіти – це процес навчання та виховання, що не шкодить здоров'ю учнів, забезпечує сприятливі та безпечні умови перебування в закладі освіти, забезпечує індивідуальну освітню траєкторію дитини, запобігає стресам,

перевантаженню, втомі учасників освітнього процесу і водночас сприяє збереженню й зміцненню їх здоров'я [1].

Під здоров'язбережувальним освітнім середовищем розуміють спеціально організоване освітнє середовище, яке ґрунтується на положеннях збереження і розвитку здоров'я учнів та стимулювання їх фізичного, інтелектуального, психічного та духовного здоров'я [2, с. 116].

У науковій літературі зустрічається два підходи до визначення значення здоров'язбережувального складника інноваційної культури. Обидва з них пов'язані з недопустимістю негативних впливів на учнів в ході педагогічної діяльності. Однак, представники першого підходу розглядають здоров'язбережувальний складник, як змістовий аспект інноваційної культури. З огляду на це, впровадженню будь-яких новацій в освітньому процесі передують значна аналітична робота педагога, під час якої реалізується здоров'язбережувальний складник інноваційної культури.

Перш за все, необхідно переконатися чи відповідає нововведення особливостям психофізіологічного рівня учнів закладу професійної освіти. Педагогу необхідно дати відповідь на такі запитання «Чи розкривається потенціал вихованця?», «Чи забезпечуються первинні базові потреби особистості?», «Чи відбувається самореалізація та самовизначення учня?».

Наступним кроком є аналіз обраного нововведення на відповідність вимогам часу та запитам суспільства. «Чи сприятиме запровадження інновації підготовці фахівця готового до саморозвитку, самовиховання та самоосвіти?», «Чи сприяє вихованню гуманістичної особистості?», «Чи сприяє самопізнанню особистості?».

На третьому етапі необхідно переконатися в реалізації принципу свободовідповідності. Заклад професійної освіти має допомогти кожному учню визначити власну життєву перспективу, усвідомити, що означає бути само здатним, приймати власні життєві рішення, вчинки.

Останнім кроком є аналіз рівня реалізації принципу системності. Це означає, що конструюється функціональна структура і визначається склад елементів та зв'язків впроваджуваного нововведення. Також передбачається залучення всіх ланок освітнього процесу до взаємодії в ході впровадження інновацій.

Відповідно до другого підходу здоров'язбережувальний аспект компетентності розглядається як формування та розвиток відповідних знань, умінь, навичок здоров'язбережувального використання певної компетентності, ціннісних установок, переконань у доцільності дотримання необхідних заходів та обмежень, мотивації до цього [3, с. 32].

Сформованість ціннісно-мотиваційного компоненту є основою здоров'язбережувального аспекту. Він охоплює переконання, ціннісні орієнтації та вмотивованість особистості до збереження та розвитку власного здоров'я.

Система знань з техніки безпеки відображена у когнітивному компоненті. Він включає як знання зі змісту правил безпечної роботи так і навички мінімізації можливих негативних впливів обладнання.

Операційно-діяльнісний компонент охоплює навички використання наявних знань в процесі практичної діяльності.

На нашу думку в умовах закладу професійної освіти здоров'язбережувальний аспект інноваційної культури має поєднувати обидва підходи. Поєднання педагогічної діяльності та фахової підготовки зумовлює особливі вимоги до організації навчального процесу. Пропоновані новації мають не лише розкривати індивідуальні схильності особистості учня, але й забезпечувати формування навичок використання наявних знань з безпечного використання сучасного технічного обладнання.

Висновки. Здоров'язбережувальний аспект є важливим елементом інноваційної культури, оскільки забезпечує безпечність впроваджуваних новацій для всіх учасників освітнього процесу.

Існує два підходи до визначення ролі здоров'язбережувального аспекту інноваційної

культури. Не зважаючи на певні відмінності вони вбачають завданням об'єкту дослідження виявлення та попередження будь-яких негативних впливів на здоров'я учнівської молоді.

З огляду на специфіку освітнього процесу закладів професійної освіти здоров'язбережувальний аспект інноваційної культури має поєднувати обидва підходи. Тому викладач має вміти аналізувати безпечність пропонованих нововведень як для фізичного, так і для ментального здоров'я.

Список використаних джерел

1. Іонова О. М., Лукьянова Ю. С. Здоров'язбереження особистості як психолого-педагогічна проблема *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту* №1. 2009. С. 69–72.
2. Мехед О. Б. Підготовка майбутніх вчителів біології та основ здоров'я до соціально-педагогічної діяльності з метою популяризації здорового способу життя. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2020. С. 115–119.
3. Носенко Ю., Сухіх А. Здоров'язбережувальний складник ІК-компетентності учнів як важливий елемент здоров'язбережувального використання програмно-апаратних засобів у навчальному процесі основної школи. *Нова педагогічна думка*, №2. 2016. С. 30–35.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Шпилька Микола Миколайович

Полтавський державний аграрний університет

Анотація. У статті розглянуто передумови та необхідність формування у молоді культури безпеки життєдіяльності, підходи в освітньому процесі для ефективного отримання знань з питань безпеки.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, загрози, фізичне здоров'я, психічне здоров'я.

Сучасний рівень розвитку людської цивілізації та інформатизація суспільства несуть із собою безліч переваг та благ для життя людини, основними серед яких є загальне підвищення рівня життя, зниження трудового навантаження, зростання обсягу дозвілля і т. п. Аналіз досліджень з проблем безпеки людини та її життя на Землі свідчить, що лише наприкінці попереднього століття людство серйозно задумалося про проблему власного виживання, коли результати його діяльності стали негативно впливати на життя самого людства.

Процеси урбанізації та науково-технічного прогресу практично повністю змінили спосіб життя людей, темп та інформаційна насиченість якого незмірно вища ніж у наших предків. Колосальний приріст наукового і, зокрема, гуманітарного знання у галузі медицини, психології, педагогіки та інших, які призвели не тільки до збільшення тривалості життя, але й позитивним чином впливають на його якість.

Разом з тим, ці переваги не усувають вже існуючих загроз для життя і здоров'я людини, а навіть сприяють їх збільшенню та інтенсифікації. Насамперед, це загрози, пов'язані з фізичним здоров'ям людини, найважливішими серед яких є забезпечення безпеки дорожнього руху, профілактика захворювань, контроль якості продуктів харчування і т. п. Необхідність адекватного протистояння цим загрозам вимагає від сучасної людини спеціальної гуманітарної підготовки в різних областях наук та знань.

Однак у наші дні, поряд із загрозами фізичного характеру, виникають небезпеки і для